

Υπόθεση C-819/21**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου****Ημερομηνία καταθέσεως:**

30 Δεκεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Aachen (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

6 Δεκεμβρίου 2021

Αιτούσα:

Staatsanwaltschaft Aachen

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αναγνώριση και εκτέλεση αλλοδαπών ποινικών αποφάσεων – Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ – Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη – Κράτος μέλος το δικαστικό σύστημα του οποίου δεν συνάδει πλέον, κατά την εκτίμηση του δικαστηρίου στο κράτος μέλος εκτελέσεως, με την αρχή του κράτους δικαίου – Δυνατότητα του δικαστηρίου στο κράτος μέλος εκτελέσεως να αρνηθεί την εκτέλεση της αλλοδαπής αποφάσεως

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Μπορεί, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27), σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής:

- Χάρτης), το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτελέσεως το οποίο καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας να αρνηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού, να αναγνωρίσει την απόφαση άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση που επικρατεί στο εν λόγω κράτος μέλος κατά τον χρόνο εκδόσεως της προς εκτέλεση αποφάσεως ή των μεταγενέστερων αποφάσεων που συνδέονται με αυτήν είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ;
2. Μπορεί, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909/ΔΕΥ, σε συνδυασμό με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτελέσεως το οποίο καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας, να αρνηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού, να αναγνωρίσει την απόφαση άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι κατά τον χρόνο της κηρύξεως της εκτελεστότητας, το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την ανωτέρω αρχή;
  3. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Πρέπει, πριν το δικαστήριο αρνηθεί να αναγνωρίσει απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους και να εκτελέσει την επιβληθείσα με την εν λόγω απόφαση ποινή, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909/ΔΕΥ, σε συνδυασμό με το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, λόγω της υπάρξεως ενδείξεων ότι η κατάσταση που επικρατεί στο εν λόγω κράτος μέλος είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου, να εξετάσει σε δεύτερο στάδιο αν η ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη κατάσταση είχε στην επίμαχη διαδικασία συγκεκριμένες δυσμενείς συνέπειες εις βάρος του καταδικασθέντος;
  4. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο και/ή στο δεύτερο ερώτημα υπό την έννοια ότι το Δικαστήριο και όχι τα δικαστήρια των κρατών μελών είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η κατάσταση που επικρατεί σε κράτος μέλος είναι ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, επειδή το ίδιο το δικαστικό σύστημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου:

Στις 7 Αυγούστου 2018 και/ή στις 16 Ιουλίου 2019, λειτουργούσε το δικαστικό σύστημα στη Δημοκρατία της Πολωνίας σύμφωνα με την αρχή

του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ ή συνάδει το εν λόγω σύστημα επί του παρόντος με την ανωτέρω αρχή;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο

Απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για το σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27)

Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1)

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (νόμος περί διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, στο εξής: IRG), ιδίως άρθρο 73, δεύτερο εδάφιο, το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/909.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Ο Πολωνός υπήκοος M.D. έχει τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία. Στις 7 Αυγούστου 2018, το Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże (πρωτοδικείο Szczecin-Prawobrzeże, Πολωνία) τον καταδίκασε σε στερητική της ελευθερίας ποινή έξι μηνών και ανέστειλε την εκτέλεσή της. Ο M.D. δεν παρέστη στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Αυγούστου 2018. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Sąd Okręgowy Szczecin (πρωτοδικείου περιφέρειας Szczecin, Πολωνία), η κλήση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 7ης Αυγούστου 2018 εστάλη στον M.D. στη διεύθυνσή του στο Pyrzyce (Πολωνία), η οποία είχε καταχωρισθεί στο πλαίσιο της ανακριτικής διαδικασίας.
- 2 Οι πράξεις στις οποίες βασίζεται η καταδικαστική απόφαση, οι οποίες τελέστηκαν κατά την περίοδο από τον Μάρτιο του 2009 έως τις 31 Ιουλίου 2009, τιμωρούνται, σύμφωνα με τον Strafgesetzbuch (γερμανικό ποινικό κώδικα, στο εξής: StGB) ως υπεξαίρεση και πλαστογραφία σύμφωνα με τα άρθρα 246, παράγραφος 1 και 267 του StGB.

- 3 Με απόφαση της 16ης Ιουλίου 2019, το Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże (πρωτοδικείο Szczecin-Prawobrzeże) ανακάλεσε την αναστολή και διέταξε την εκτέλεση της στερητικής της ελευθερίας ποινής.
- 4 Στις 17 Δεκεμβρίου 2020, η Generalstaatsanwaltschaft Köln (γενική εισαγγελία Κολωνίας, Γερμανία) αποφάσισε να μην εκδώσει τον M.D. παρά το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως που εκδόθηκε στις 13 Αυγούστου 2020 από το Sąd Okręgowy Szczecin (πρωτοδικείο περιφέρειας Szczecin), επειδή είχε τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία και είχε αντιταχθεί στην έκδοση.
- 5 Στις 26 Ιανουαρίου 2021, το Sąd Okręgowy Szczecin (πρωτοδικείο περιφέρειας Szczecin) ζήτησε από τη Generalstaatsanwaltschaft Berlin (γενική εισαγγελία Βερολίνου, Γερμανία), δυνάμει του άρθρου 4 της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909, να εξετάσει αν θα αναλάβει την εκτέλεση της επιβληθείσας κατά του M.D. στερητικής της ελευθερίας ποινής. Η Generalstaatsanwaltschaft Berlin (γενική εισαγγελία Βερολίνου) διαβίβασε το εν λόγω αίτημα στην αρμόδια Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελία Άαχεν, Γερμανία), διότι η υπόθεση ενέπιπτε, δεδομένου του τόπου κατοικίας του M.D. στη Γερμανία, στην αρμοδιότητά της.
- 6 Η Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελία Άαχεν) προέβη σε ακρόαση του M.D. σχετικά με το αίτημα του Sąd Okręgowy Szczecin (πρωτοδικείου περιφέρειας Szczecin).
- 7 Στις 18 Ιουνίου 2021, ο M.D. ενημέρωσε τηλεφωνικά την Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελία Άαχεν) ότι προσπαθούσε να διευθετήσει το ζήτημα με τις πολωνικές αρχές μέσω δικηγόρου. Ισχυρίστηκε ότι δεν είχε λάβει κλήση. Υποστήριξε επιπλέον ότι οι κατηγορίες δεν ευσταθούν ούτε επί της ουσίας.
- 8 Στις 11 Αυγούστου 2021, ο M.D. κατέθεσε έγγραφο υπόμνημα ενώπιον της Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελίας Άαχεν). Σε αυτό ανέφερε ότι το επιβατικό όχημα, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο της καταδίκης της 7ης Αυγούστου 2018, το είχε λάβει ως ανταμοιβή. Υποστήριξε περαιτέρω ότι δεν είχε διαφύγει στη Γερμανία. Αντιθέτως, ήθελε να ζήσει μια καλύτερη ζωή με την οικογένειά του στη Γερμανία. Ζει με την οικογένειά του στη Γερμανία από το 2011. Κανένας δεν τον είχε ενημερώσει, κατά τους ισχυρισμούς του, αναφορικά με τη διαδικασία που διενεργείτο εις βάρος του στην Πολωνία. Ο M.D. διατεινόταν επίσης ότι το 2016 επικοινωνήσε μαζί του μια Πολωνή εισαγγελέας. Κατόπιν αυτού, ταξίδεψε στην Πολωνία και πήγε να καταθέσει στην αστυνομία. Επιπροσθέτως, ο M.D. επισήμανε ότι έδωσε τη γερμανική του διεύθυνση ως διεύθυνση επικοινωνίας. Με την επόμενη επιστολή που έλαβε από τις πολωνικές αρχές ενημερώθηκε ότι είχε καταδικαστεί τελεσίδικα.
- 9 Στις 2 Νοεμβρίου 2021, η Staatsanwaltschaft Aachen (εισαγγελία Άαχεν) ζήτησε από το αιτούν δικαστήριο να επιτρέψει την εκτέλεση της καταδικαστικής αποφάσεως του Sąd Rejonowy Szczecin- Prawobrzeże (πρωτοδικείου Szczecin-Prawobrzeże) και της διάταξης του εν λόγω δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 2019

και να επιβάλει, αντιστοίχως προς την πολωνική διάταξη περί εκτελέσεως, στερητική της ελευθερίας ποινή έξι μηνών. Εν προκειμένω, πληρούνται οι προϋποθέσεις εκτελέσεως της πολωνικής καταδικαστικής αποφάσεως.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 10 Το αιτούν δικαστήριο παραθέτει κατ' αρχάς πολύ αναλυτικά τη νομολογία του Δικαστηρίου επί της πολωνικής δικαστικής μεταρρυθμίσεως και επί του κράτους δικαίου στην Πολωνία και συγκεκριμένα τις αποφάσεις της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), της 5ης Νοεμβρίου 2019, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Ανεξαρτησία των τακτικών δικαστηρίων) (C-192/18, EU:C:2019:924), της 19ης Νοεμβρίου 2019, A. K. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανώτατου Δικαστηρίου) (C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982), της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), της 2ας Μαρτίου 2021, A. B. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153) (συμπεριλαμβανομένης της εν συνεχεία εκδοθείσας αποφάσεως του πολωνικού συνταγματικού δικαστηρίου της 7ης Οκτωβρίου 2021), και της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931), καθώς και τις διατάξεις του Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, αδημοσίευτη), και της 27ης Οκτωβρίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (C-204/21 R, αδημοσίευτη, EU:C:2021:877).
- 11 Επιπλέον, αναπαράγεται λεπτομερώς η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου για τη διαπίστωση της υπάρξεως σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβιάσεως του κράτους δικαίου από τη Δημοκρατία της Πολωνίας (COM[2017] 835 τελικό), ενώ αναφέρονται επίσης δύο αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και συγκεκριμένα οι δύο αποφάσεις που εκδόθηκαν κατά της Πολωνίας, της 7ης Μαΐου 2021 (Xero Flor w Polsce sp. z o.o. κατά Πολωνίας, προσφυγή αριθ. 4907/18) και της 8ης Νοεμβρίου 2021 (Dolińska-Ficek και Ozimek κατά Πολωνίας, προσφυγές αριθ. 49868/19 και 57511/19).
- 12 Επί του πρώτου ερωτήματος: Η μνημονευόμενη νομολογία και τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή οδηγούν το αιτούν δικαστήριο στο συμπέρασμα ότι, βάσει αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και δεόντως επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με τη λειτουργία του δικαστικού συστήματος στην Πολωνία, υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση που επικρατούσε στο πολωνικό δικαστικό σύστημα κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως του Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πρωτοδικείου Szczecin-Prawobrzeże), της 7ης Αυγούστου 2018, και κατά τον χρόνο εκδόσεως της διατάξεως του ίδιου δικαστηρίου, της 16ης Ιουλίου 2019, ήταν ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα του M.D. σε δίκαιη δίκη το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη.

- 13 Επομένως, τίθεται το ζήτημα αν την απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/909 επί του αν στις 7 Αυγούστου 2018 ή στις 16 Ιουλίου 2019 το δικαστικό σύστημα της Δημοκρατίας της Πολωνίας ανταποκρινόταν στην αρχή του κράτους δικαίου η οποία απορρέει από το άρθρο 2 ΣΕΕ και αν το θεμελιώδες δικαίωμα του M.D. σε δίκαιη δίκη το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη διαφυλάχθηκε, πρέπει να λάβει το δικαστήριο του κράτους μέλους που καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας ή αν πρόκειται για ζήτημα σχετικό με την «ερμηνεία των Συνθηκών» επί του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ, μπορεί να αποφανθεί μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 14 Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε στην απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim κ.λπ. (C-748/19 έως C-754/19, EU:C:2021:931), ότι το άρθρο 267 ΣΛΕΕ δεν του παρέχει αρμοδιότητα να εφαρμόζει τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης σε συγκεκριμένη περίπτωση, αλλά μόνο να αποφαινεται επί της ερμηνείας των Συνθηκών και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.
- 15 Ωστόσο, κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, το ερώτημα αν η κατάσταση σε ένα κράτος μέλος ήταν συμβατή με την αρχή του κράτους δικαίου που απορρέει από το άρθρο 2 ΣΕΕ και το θεμελιώδες δικαίωμα του θιγόμενου σε δίκαιη δίκη, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Χάρτη, αφορά τόσο θεμελιώδες ζήτημα, ώστε δεν θα πρέπει να κρίνεται από τα επιμέρους δικαστήρια των κρατών μελών, αλλά ομοίωμα από το Δικαστήριο κατά το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ. Διαφορετικά, θα υπήρχε κίνδυνος ανασφάλειας δικαίου μέσω αντιφατικών ερμηνειών από τα δικαστήρια των κρατών μελών διατάξεων που είναι ουσιώδεις για την κοινότητα δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 16 Επί του δεύτερου ερωτήματος: Κατά το αιτούν δικαστήριο, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο, υπάρχουν ενδείξεις βάσει αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκεκριμένων και δεόντως επικαιροποιημένων στοιχείων αναφορικά με τη λειτουργία του πολωνικού δικαστικού συστήματος, ότι η κατάσταση που επικρατεί στο πολωνικό δικαστικό σύστημα είναι ασύμβατη με την κοινή αξία της αρχής του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ λόγω διαφόρων μέτρων που ελήφθησαν στο πλαίσιο της επονομαζόμενης «δικαστικής μεταρρυθμίσεως».
- 17 Το Δικαστήριο διευκρίνισε στην απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Επιτροπή κατά Πολωνίας (Πειθαρχικό καθεστώς των δικαστών) (C-791/19, EU:C:2021:596), ότι ο σεβασμός, εκ μέρους ενός κράτους μέλους, των αξιών που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 ΣΕΕ –επομένως και ο σεβασμός της αρχής του κράτους δικαίου– συνιστά προϋπόθεση για την άσκηση όλων των δικαιωμάτων που απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

- 18 Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, ακόμη και αν η κατάσταση που επικρατούσε σε ένα κράτος μέλος κατά τον χρόνο εκδόσεως της προς εκτέλεση αποφάσεως ή των μεταγενέστερων αποφάσεων που συνδέονται με αυτήν από τις δικαστικές αρχές του αιτούντος την εκτέλεση κράτους μέλους ανταποκρινόταν στην αρχή του κράτους δικαίου, δεν πρέπει να γίνει δεκτή η κήρυξη της εκτελεστότητας σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909, όταν εν τω μεταξύ, δηλαδή πριν από την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου που καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως της εκτελεστότητας, η κατάσταση στο αιτούν [την εκτέλεση] κράτος μέλος έχει μεταβληθεί κατά τρόπο που δεν είναι πλέον συμβατή με την αρχή του κράτους δικαίου. Αν το εν λόγω κράτος μέλος δεν σέβεται πλέον την αρχή του κράτους δικαίου ως αξία που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, θα μπορούσε, σύμφωνα με τα όσα επισήμανε το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα απόφαση, να απολέσει τα δικαιώματα που απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών, επομένως και το δικαίωμα που απορρέει από το άρθρο 8 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/909 στην αναγνώριση και στην εκτέλεση της αποφάσεώς του από τις δικαστικές αρχές άλλου κράτους μέλους.
- 19 Στο πλαίσιο αυτό, τίθεται επίσης το ζήτημα αν η απόφαση επί του αν η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν σέβεται (πλέον) την αξία του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ και, ως εκ τούτου, χάνει τα δικαιώματά της που απορρέουν από την εφαρμογή των Συνθηκών μπορεί να ληφθεί από τα δικαστήρια των κρατών μελών ή αποκλειστικώς από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', ΣΛΕΕ.
- 20 Η απάντηση στο εν λόγω ερώτημα είναι κρίσιμη για την υπό κρίση υπόθεση, διότι ακόμη και αν –αντίθετα με την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου– γινόταν δεκτό ότι κατά τον χρόνο εκδόσεως των αποφάσεων του Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πρωτοδικείου Szczecin-Prawobrzeże) της 7ης Αυγούστου 2018 και της 16ης Ιουλίου 2019, η κατάσταση που επικρατούσε στην Πολωνία δεν ήταν ασύμβατη με το θεμελιώδες δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, υπάρχουν πάντως, λόγω των εξελίξεων που μεσολάβησαν, συγκεκριμένες ενδείξεις ότι στη Δημοκρατία της Πολωνίας δεν τηρείται (πλέον) η αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ.
- 21 Προς υποστήριξη της εν λόγω εκτιμήσεώς του, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι στην υπόθεση C-204/21, η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν συμμορφώθηκε ή δεν συμμορφώθηκε επαρκώς με τη διάταξη ασφαλιστικών μέτρων της Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 2021 και ότι για τον λόγο αυτόν της επιβλήθηκε, με διάταξη του Αντιπροέδρου του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 27ης Οκτωβρίου 2021, χρηματική ποινή ύψους 1 000 000 ευρώ την ημέρα.
- 22 Με απόφαση της 7ης Οκτωβρίου 2021, το πολωνικό συνταγματικό δικαστήριο έκρινε, κατόπιν της απόφασης της 2ας Μαρτίου 2021, Α. Β. κ.λπ. (Διορισμός δικαστών στο Ανώτατο Δικαστήριο – Προσφυγές) (C-824/18, EU:C:2021:153),

ότι τμήματα του δικαίου της Ένωσης, ιδίως δε η προσπάθεια του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αναμειχθεί στα της πολωνικής δικαστικής εξουσίας, αντίκεινται στο πολωνικό Σύνταγμα.

- 23 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν θεωρεί ότι δεσμεύεται πλέον από την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης.
- 24 Επί του τρίτου ερωτήματος: Στο πλαίσιο του ερωτήματος αυτού, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει εκ νέου στην απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), στην οποία το Δικαστήριο αιτιολόγησε την απαίτηση εξετάσεως της συγκεκριμένης προσβολής ή κινδύνου προσβολής θεμελιωδών δικαιωμάτων όσον αφορά το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεως με αναφορά στη διατύπωση της αιτιολογικής σκέψεως 10 της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584, η οποία παρέχει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το μονοπώλιο όσον αφορά τη λήψη αποφάσεως σχετικά με την αναστολή του μηχανισμού του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως.
- 25 Αντίστοιχη διάταξη δεν υπάρχει, ωστόσο, στην απόφαση-πλαίσιο 2008/909. Ως εκ τούτου, είναι αμφίβολο αν στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το σύστημα εξετάσεως σε δύο στάδια που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), πρέπει να εξεταστεί αν ο M.D. λόγω της καταδίκης του από το Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πρωτοδικείο Szczecin-Prawobrzeże) με απόφαση της 7ης Αυγούστου 2018, σε συνδυασμό με τη διάταξη του ίδιου δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 2019, εκτέθηκε σε πραγματικό κίνδυνο να υποστεί προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματός του σε ανεξάρτητο δικαστήριο και, κατά συνέπεια, προσβολή της ουσίας του θεμελιώδους δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη.
- 26 Κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, δεν απαιτείται η συγκεκριμένη εξέταση περί της προσβολής ή του κινδύνου προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων του M.D., διότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/909 δεν περιλαμβάνει διάταξη αντίστοιχη με την αιτιολογική σκέψη 10 της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584. Εκτός αυτού, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στην απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Μαΐου 2019, OG und PI (Εισαγγελίες του Lübeck και του Zwickau) (C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:456), η οποία είχε επίσης ως αντικείμενο την έκταση της απαιτήσεως περί ανεξαρτησίας των δικαστών και με την οποία το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η αφηρημένη και μόνον δυνατότητα ασκήσεως πολιτικής επιρροής από τον Υπουργό Δικαιοσύνης αρκεί για να είναι οι γερμανικές εισαγγελίες εκτεθειμένες στον κίνδυνο να επηρεαστούν από την εκτελεστική εξουσία στο πλαίσιο λήψεως αποφάσεως περί εκδόσεως ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Για τον λόγο αυτόν, οι γερμανικές εισαγγελίες δεν μπορούσαν να αποτελέσουν «δικαστική αρχή έκδοσης» κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου 2002/584.

- 27 Κατά το αιτούν δικαστήριο, το σύστημα των δύο σταδίων που ανέπτυξε το Δικαστήριο σε σχέση με την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως δεν μπορεί να εφαρμοστεί αναλογικά στην απόφαση για την εκτέλεση αποφάσεως, δεδομένου ότι τα ζητήματα που τίθενται δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ τους.
- 28 Συγκεκριμένα, στην αναφερθείσα απόφαση της 25ης Ιουλίου 2018, Minister for Justice and Equality (Ελλείψεις του δικαστικού συστήματος) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), το Δικαστήριο επισήμανε ότι, αφού διαπιστώθηκε αντικειμενική παραβίαση της αρχής του κράτους δικαίου, στο δεύτερο στάδιο πρέπει να εξεταστεί αν το θιγόμενο πρόσωπο θα εκτεθεί, μετά την παράδοσή του στη δικαστική αρχή έκδοσης, σε πραγματικό κίνδυνο προσβολής του θεμελιώδους δικαιώματός του σε ανεξάρτητο δικαστήριο και, συνεπώς, της ουσίας του θεμελιώδους δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη. Επομένως, αντικείμενο της απαιτούμενης από το Δικαστήριο εξέτασεως αποτελούσε η πρόβλεψη του τρόπου διεξαγωγής της διαδικασίας μετά την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι από τη νομολογία του Δικαστηρίου δεν απορρέει υποχρέωση περί *εκ των υστέρων* εξέτασης του ζητήματος αν η έκδοση του ευρωπαϊκού εντάλματος συλλήψεως καθαυτή προσέβαλε πιθανώς το θεμελιώδες δικαίωμα του θιγόμενου σε ανεξάρτητο δικαστήριο.
- 29 Από την ίδια τη φύση της υποθέσεως προκύπτει ότι δεν είναι δυνατή η λήψη αποφάσεως που βασίζεται σε πρόβλεψη, δεδομένου ότι η διαδικασία περατώνεται με την απόφαση περί κηρύξεως εκτελεστότητας στις διμερείς σχέσεις μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και της Δημοκρατίας της Πολωνίας.
- 30 Εν προκειμένω, θα ήταν επομένως νοητή μόνον η εξέταση του ζητήματος αν η παραβίαση της αρχής του κράτους δικαίου που διαπιστώθηκε στο πρώτο στάδιο είχε επίσης, σε δεύτερο στάδιο, συγκεκριμένη επίπτωση στην υπό κρίση περίπτωση. Πάντως αν, όπως εν προκειμένω, η ανεξαρτησία των δικαστηρίων στη Δημοκρατία της Πολωνίας έχει εν γένει θιγεί μέσω διαρθρωτικών επεμβάσεων στο δικαστικό σύστημα, ουδόλως μπορεί να νοηθεί διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας θα μπορούσε να αποκλειστεί η προσβολή του θεμελιώδους δικαιώματος σε δίκαιη δίκη. Το ζήτημα αν οι μεταρρυθμίσεις της δικαιοσύνης που είχαν ήδη συντελεστεί στις 7 Αυγούστου 2018 και στις 16 Ιουλίου 2019 άσκησαν εν προκειμένω επιρροή στην απόφαση του Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże (πρωτοδικείου Szczecin-Prawobrzeże) δεν μπορεί πλέον να διαπιστωθεί *εκ των υστέρων*. Πάντως, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποκλειστεί με τον απαιτούμενο βαθμό βεβαιότητας.
- 31 Επομένως, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η εξέταση συγκεκριμένης προσβολής ή κινδύνου προσβολής θεμελιώδους δικαιώματος δεν είναι απαραίτητη, όταν, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 4, της αποφάσεως-πλαϊσίου 2008/909, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 ΣΕΕ, το δικαστήριο που καλείται να αποφανθεί επί της κηρύξεως εκτελεστότητας αρνείται να αναγνωρίσει την απόφαση, διότι κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως περί κηρύξεως της εκτελεστότητας το δικαστικό

σύστημα στο αιτούν την εκτέλεση κράτος μέλος δεν συνάδει πλέον με την αρχή του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ.

- 32 Το αιτούν δικαστήριο δεν προέβη σε κάποια επισήμανση σχετικά με το τέταρτο ερώτημα.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ